

CALEA MĂNTUIRII

Săptămânal editat de Centrul de Studii Teologice-Istorice și de Prognoză Pastoral-Misionară al Facultății de Teologie Ortodoxă Arad.
Redactor fondator (1935): Preot Ilarion V. Felea. Apare cu binecuvântarea Înaltpreasfințitului Timotei, Arhiepiscopul Aradului

EDITORIAL

Darurile Rusaliilor

Sărbătoarea Cincizecimii sau a Rusaliilor, în care prăznuim Pogorârea Duhului Sfânt peste Sfinții Apostoli, este un nesecat izvor de bucurie și lumină, revărsând în chip minunat asupra credincioșilor Bisericii, daruri de foc, în rânduiala liturgică a zilei. **Imnografia Praznicului teologhisește pe de o parte, minunea la care suntem făcuți părtași, iar pe de altă parte exprimă în chip minunat bucuria lăuntrică, duhovnicească pe care o trăiesc toți membrii Bisericii, în ziua aceasta a revărsării asupra lor a „bogăției darului” Duhului Sfânt.**

Slujba Praznicului subliniază, precum spuneam, bucuria duhovnicească ce cuprinde întreaga Biserică în momentul revărsării bogăției darurilor Duhului Sfânt: „Prăznuim Cincizecimea și venirea Duhului, sorocul făgăduinței și împlinirea nădejdi. Cât de adâncă este taina! Cât de mare și de cinstită...”.

Alte texte imnografice ale zilei descriu minunea Pogorârii Duhului Sfânt peste Apostoli, astfel: „Când ai trimis pe Duhul Tău, Doamne, în timp ce Apostolii stăteau, atunci tinerii evreilor văzând aceasta s-au tulburat de spaimă. Că-i auzeau pe dânșii, grăind într-alte limbi străine, precum le dădea lor Duhul, că neînvațați fiind, au fost făcuți înțelepți și pe păgâni la credință vânându-i, ca niște iscușiți cuvântători grăiau cele dumnezeiești...”. O altă dimensiune pe care textul imnografic o pune în evidență este chipul minunat în care Apostolii s-au învrednicit de darul vorbirii în limbi necunoscute de ei până atunci. Zice textul: „Necuprinsă de minte este Puterea cea dumnezeiască. Că a făcut iscușiți vorbitori pe cei necărturari, care au închis, cu cuvântul, gurile înțelepților și au ridicat din noaptea cea adâncă neamuri nenumărate, cu strălucirea Duhului”.

Textele liturgice arată de asemenea cine este Duhul Sfânt care se revărsa în Biserică: „Duhul Sfânt este lumină

și Viață și Izvor viu, înțeles cu mintea. Duhul înțelepciunii, Duhul înțelegerii, bun, drept, înțelegător, stăpânitor, curățitor de păcate; Dumnezeu și îndumnezeitor, foc din foc purcător; grăitor, lucrător, împărțitor de daruri... Uimitoare auzire, neobișnuită privesc, foc care se împarte spre dăruirea de haruri”. Sau în alte texte, **Duhul Sfânt este numit: „...Duhul cel bun; Duhul înțelepciunii lui Dumnezeu; Duhul, Care din Tatăl purcede și prin Fiul ne este nouă, credincioșilor, arătat; Care împărtășește sfințenia și care este cunoscut Acelora (persoanelor Sfintei Treimi-n.n.), în firea cărora se sălășluiește”.**

De asemenea, textele imnografice evidențiază, modul în care Duhul Sfânt lucrează în Biserică, zicând: „Pe toate le dă Duhul Sfânt: izvorăște proorocii, sfințește pe preoți, pe cei necărturari i-a învățat înțelepciune, pe pescari teologi i-a arătat: toată rânduiala Bisericii o plinește...”. Iar într-alt loc se doxologhește în același sens: „Izvorul Duhului venind la cei de pe pământ, împărțit în chip minunat în râuri purtătoare de foc, a rourat pe Apostoli, luminându-I, și focul le-a fost lor nor de rouă, care i-a luminat, și flăcări purtătoare de ploaie, prin care au primit harul, prin foc și prin apă. Lumina Mângâietorului a venit și lumea a luminat”. Textul acesta din urmă subliniază lucrarea Duhului Sfânt în lume, care-și are început în ziua Cincizecimii, revărsându-se de atunci neîncetat peste lume, prin lucrarea sfințitoare a Bisericii, începând cu Taina Botezului și a Mirungerii, așa cum arată sintagma: „am primit harul, prin foc și prin apă”, cu referire la aceste două Sfinte Taine, și urmându-le apoi și celelalte.

Am înșirat toate aceste alcătuiți imnografice pentru a arăta modul minunat în care lucrează Duhul Sfânt în Biserică.

Continuare în pagina 3
Pr. Lucian FARCAȘIU

PREDICA

Prin Duhul Sfânt tot sufletul viază

Duminica a VIII-a după Paști (a Rusaliilor)

„În ziua cea din urmă – ziua cea mare a sărbătorii – Iisus a stat între ei și a strigat, zicând: Dacă însetează cineva, să vină la Mine și să bea. Cel ce crede în Mine, precum a zis Scriptura: râuri de apă vie vor curge din pânțele lui. Iar aceasta a zis-o despre Duhul pe Care aveau să-L primească acei ce cred în El. Căci încă nu era (dat) Duhul, pentru că Iisus încă nu fusese preaslăvit. Deci din mulțime, auzind cuvintele acestea, ziceau: Cu adevărat, Acesta este Proorocul. Iar alții ziceau: Acesta este Hristosul. Iar alții ziceau: Nu cumva din Galileea va să vină Hristos? N-a zis, oare, Scriptura că Hristos va să vină din sâmbanța lui David și din Betleem, cetatea lui David? Și s-a făcut dezbinare în mulțime pentru El. Și unii dintre ei voiau să-L prindă, dar nimeni n-a pus mâinile pe El. Deci slugile au venit la arhierii și farisei, și le-au zis aceia: De ce nu L-ați adus? Slugile au răspuns: Niciodată n-a vorbit un om așa cum vorbește Acest Om. Și le-au răspuns deci fariseii: Nu cumva ați fost și voi amăgiți? Nu cumva a crezut în El cineva dintre căpetenii sau dintre farisei? Dar mulțimea aceasta, care nu cunoaște Legea, este blestemată! A zis către ei Nicodim, cel ce venise mai înainte la El, noaptea, fiind unul dintre ei: Nu cumva Legea noastră judecă pe om, dacă nu-l ascultă mai întâi și nu știe ce a făcut? Ei au răspuns și i-au zis: Nu cumva și tu ești din Galileea? Cercetează și vezi că din Galileea nu s-a ridicat prooroc. Și s-a dus fiecare la casa sa.” (Ioan 7, 37-53)

„Prin Duhul Sfânt tot sufletul viază și cu curăție se înalță...”

Luminat și cu bucurie se prăznuiește pogorârea Duhului Sfânt de către Biserică pentru că nu este doar comemorarea evenimentului istoric al întemeierii acesteia, ci și un dar al lui Dumnezeu, pe care fiecare dintre noi și-l însușește și care este esențial în viața noastră. Duhul Sfânt pogorându-Se peste Apostoli nu a rămas doar în ei, ci S-a revărsat prin ei asupra tuturor credincioșilor și de atunci lucrează neîncetat în Biserică, renăscând la viața duhovnicească prin Dumnezeieștile Taine, educând și păzind în ea pe fiecare mădular al ei. Duhul Sfânt era și este și va fi lucrător în istoria mântuirii omului. Cu Duhul Domnului, Care umbla deasupra apelor s-a creat lumea, Duhul Sfânt S-a pogorât peste Fecioara Maria la zămislirea Domnului nostru Iisus Hristos, Duhul Sfânt a întemeiat

Biserica, Duhul Sfânt sfințește preoții, prin Duhul Sfânt darurile de pâine și vin sunt preschimbate în Trupul și Sângele Domnului, întreaga operă de mântuire a omenirii este o lucrare sfințitoare a Duhului Sfânt în deplină conlucrare cu Tatăl și cu Fiul. Aceste aspecte fac din ziua Cincizecimii nu doar un Praznic al Duhului Sfânt ci al întregii Preasfinte Treimi.

Prin Duhul Sfânt ne-am curățit prin Botez (I Cor. 6, 11), mirungerea ne-a pecetluit cu Duhul Sfânt (F. Ap. 8,15 ș.u.; Efes. 4, 30), prin Împărtășire devenim un duh cu Hristos (I Cor. 6, 17) și primim Duhul Înfierii (Rom. 8,15).

Așadar vedem că Duhul Sfânt este pentru toți Viață și Făcător de viață. Prin Duhul Sfânt tot sufletul viază, spune o cântare a Bisericii. Învierea sufletului este cea dintâi lucrare a harului Duhului Sfânt în noi.

Continuare în pagina 2
Pr. Sorin ILOTA

Din sumar

- ▶ „Educația e cultura caracterului, cultura e educația minții”
pagina 2, Arhim. Mihail Daniliuc
- ▶ Cincizecimea
pagina 3, Arhim. Hierotheos Vlachsos
- ▶ Știri
pagina 4

Prin Duhul Sfânt tot sufletul viază

Urmare din pagina 1

Atâta timp cât păcatul lucrează în noi, sufletul nostru este mort pentru Dumnezeu. Frigul iernii amorțește viața din plante; la fel și păcatul amorțește duhul omului- nu vede cu ochii minții, nu aude cu urechea buneie alegerii, nu alege și nu pricepe cu inima nici pe Dumnezeu, nici rânduiala dumnezeiască a lucrurilor și nici locul lui în aceasta. *Sfântul Diadoh al Foticeii învață că, prin sfântul Botez, am luat în inima noastră Duh Sfânt și ne-am făcut mădulari ale Trupului lui Hristos. Însă din pricina patimilor, chiar dacă nu s-a pierdut în întregime, acest har a fost înăbușit. De aceea, este nevoie să scoatem afară cenușa patimilor și să punem înăuntru, ca lemne de foc, lucrarea poruncilor. Dar pentru ca lemnele să se aprindă de la scânteia harului sfânt, trebuie să suflăm cu putere prin întoarcerea minții în inimă și prin rugăciunea „Doamne Iisuse Hristoase, Fiul și Cuvântul lui Dumnezeu, miluiește-mă.”*

Pocăința este prima treaptă a învierii sufletului nostru. Hotărârea fermă de a sluji lui Dumnezeu din toată inima, de a purta de grijă spre a plăcea numai lui Dumnezeu și de a întoarce spatele pe deplin neorânduiei de viață dinainte este semnul că duhul nostru a înviat și s-a trezit din amorțire; este mărturia că Duhul lui Dumnezeu S-a atins de duhul omului. De aceea Sfântul Ioan Botezătorul și-a început misiunea cu cuvintele „Pocăiți-vă!”, la fel și Mântuitorul. Pocăința deschide ușa pentru următoarele lucrări ale Duhului. Așa

cum metalul nu poate fi prelucrat decât dacă este înmuiat prin foc, la fel și sufletul nu poate fi înfrumusețat numai dacă trece întâi prin focul pocăinței.

Prin Duhul Sfânt tot sufletul viază și cu curăție se înalță. Învierea sufletului, despre care mărturisește râvna noastră este doar începutul vieții duhovnicești. Este grăuntele de muștar (Mc. 4, 21) ce crește ca un pom mare și umbros, sau frământătura pusă în trei măsuri de făină (Mt. 13, 33) ce trebuie să dospească, să crească. Păcatul strică în sufletul nostru așezămintele lăsate de Dumnezeu: în loc de smerenie pune trufie, în loc de iubire pune ură, în loc de milostenie zgârcenie, în loc de înfrânare desfrânare, în loc de credință diavolul îl face pe om să uite de Dumnezeu. Prin pocăință însă, harul Duhului Sfânt rupe lanțurile acestea, învie omul lăuntric și îl pune pe picioare, dă putere duhului omului pentru a stămpăna pornirile trupului căci „trupul pofteste împotriva duhului, iar duhul împotriva trupului; căci acestea se împotrivesc unul altuia, ca să nu faceți cele ce ați voi.” (Gal. 5, 17) Porniți pe această cale a curăției trebuie să rămânem fără abatere de la rânduiala bisericească: ținerea posturilor, mersul la biserică la sfintele slujbe, nu numai în zilele de sărbătoare sau la diferite nevoi, împărtășirea deasă cu Sfintele Taine, rugăciunile de acasă, ascultarea și citirea cuvântului lui Dumnezeu, a cărților duhovnicești. Mișcarea aerului întetește scânteia și o preface în flacără- la fel și scânteia pocăinței întepită de adierea Duhului ne ajută să

creștem în curăție, să ne înălțăm prin curăție către Împărăția lui Dumnezeu.

Asfel trebuie să urmăm cuvintele Sfântului Apostol Pavel care zice „umpleți-vă de Duhul”. Dacă vrem să trăim cu duhul, „cu duhul să și umblăm”. Puterile firești și deprinderile noastre se slăbesc și se uită dacă nu sunt exersate; la fel și harul Duhului se împuținează și chiar pleacă de tot dacă nu ne vom exersa în faptele care îi sunt proprii, dacă nu îi vom da parte ca să lucreze în noi și să ne pătrundă. Albi-nele fug de fum, la fel și harul Duhului fuge de faptele cele stricate și de patimi. Acest lucru îl subliniază și Sfântul Pavel când zice: „Să nu întristați Duhul cel Sfânt al lui Dumnezeu, întru Care ați fost pecetluitți pentru ziua răscumpărării. Orice amărăciune și supărare și mânie și izbucnire și defăimare să piară de la voi, împreună cu orice răutate. Ci fiți buni între voi și milostivi, iertând unul altuia, precum și Dumnezeu v-a iertat vouă, în Hristos.” (Efes. 4, 30- 32)

Așadar luând aminte la noi înșine și stând în trezvie înaintea Domnului, să umblăm după poruncile lui Dumnezeu și în toată rânduiala bisericească și harul Duhului va arde în noi nestins. Focul Duhului va arde în noi tot ce e necurat și vom fi zidiți iarăși întru sălăș al lui Dumnezeu. Numai că toate acestea trebuie făcute neapărat în același timp. Trăirea în Biserică ne ține mereu în lucrarea și înnoirea Duhului Sfânt, căci Biserica este „atelierul Duhului Sfânt”.

Cu adevărat, atunci când omul se

face vas primitiv, în inima sa se aprinde focul harului, prin lucrarea Duhului Sfânt. Sfântul Vasile cel Mare afirma că „în inima reinviată” are loc o adevărată „aprindere a Duhului”. El mai spune că focul care luminează inimile și distruge spinii și buruienile este același foc care a lucrat și asupra Apostolilor și i-a făcut să vorbească cu limbi de foc, sau care l-a umplut de strălucire pe Apostolul Pavel și a încălzit inimile lui Cleopa și ale celor asemenea cu el. Acest foc este izgonitor al demonilor, dar și putere de înviere, energie a nemuririi, iluminarea sufletelor sfinte și unirea puterilor raționale.

Prin urmare, Cincizecimea a avut loc în istorie o singură dată, dar în viața sfinților, ea are loc în mod repetat. Atunci când oamenii îndumnezeiți ajung la un anumit stadiu al vieții duhovnicești, ei participă la Cincizecime și se fac apostoli ai lui Iisus Hristos. Cincizecimea este punctul culminant al slăvirii lui Dumnezeu și al îndumnezeirii. Fiecare om poate merge pe drumul urmat de Apostoli, pentru că fiecare dintre noi se poate învrednici de aceeași vedere de Dumnezeu și de împărtășirea din harul Cincizecimii.

Nu ne rămâne decât, cu ochii minții îndreptați către cer, să cerem pogorârea Duhului Sfânt în noi, pentru că o viață autentică, în lumina Evangheliei, nu poate fi decât viața în Duhul Sfânt.

Vino Duhule, vino Mângâietorul, vino, Dumnezeule Duh Sfânt și Te sălășluiește împreună cu Tatăl și cu Fiul în ființa noastră cea mai dinlăuntru! Amin.

„Educația e cultura caracterului, cultura e educația minții”

Ca în fiecare an, mijlocul lui iunie ne oferă binecuvântatul prilej de a ne reîntâlni cu Eminescu, comemorându-l la data mutării la cele veșnice. În amintirea poetului, vă îndemn să zăbovim asupra monumentalei sale opere, ca să descoperim ori să redescoperim alte valențe ale gândirii sale geniale. Dat fiind faptul că Sfântul Sinod al Bisericii Ortodoxe Române a declarat anul 2016 drept Anul omagial al educației religioase a tineretului creștin ortodox, vă propun câteva crâmpie din textele referitoare la educație în general și la cea religioasă în special. Și asta pentru că, ori de câte ori îl citim pe Eminescu, îl regăsim tonic, surprinzător și mereu actual.

Dintru început, să reamintim că Eminescu a cunoscut, poate ca nimeni altul, problemele școlii românești, căci, la 1 iulie 1875, Titu Maiorescu, pe atunci ministrul învățământului și cultelor, îl numește revizor școlar al județelor Iași și Vaslui, funcție deținută până-n 4 iunie 1876. Îi revenea obligația ca, de două ori pe an, să inspecteze 152 de școli din cele două județe și să îndeplinească sarcinile administrative ale cancelariei revizorului. Munca uriașă depusă

de Eminescu în această calitate se păstrează în prețioase documente de arhivă, reprezentând o radiografie obiectivă a problemelor învățământului nostru din perioada respectivă. Ele conțin și o serie de propuneri salvatoare aduse de poet la cunoștința celor din ministerul de resort, în vederea revigorării și eficientizării procesului educațional românesc, căci el vedea în cultură și educație principalii vectori ai progresului națiunii.

Ulterior, ca jurnalist, bazându-se pe bogata experiență căpătată în domeniu, Eminescu a publicat numeroase articole în care a abordat probleme de pedagogie, psihologie pedagogică și metodică predării diferitelor discipline. A manifestat un necurmat interes pentru calitatea educației școlare, prestigiul pedagogilor și condițiile lor de viață, militând necontenit în scopul creșterii interesului autorităților față de învățământ. Peste toate, genialul nostru confrate vedea în educație nu doar un proces de informare, ci îndeosebi unul de formare a omului: „Educațiunea e cultura caracterului, cultura e educațiunea minții. Educațiunea are a cultiva inima și moravurile, cultura

are a educa mîntea. De aceea, un om bine educat, cu inimă, caracter și moravuri bune, poate să fie cu un cerc restrâns de cunoștințe, pe când, din contra, cultura, cunoștințele cele mai vaste pot fi cuprinse de un om fără caracter, imoral, fără inimă”.

Legat de educația religioasă, Eminescu o vedea mai mult decât necesară: credința, considera poetul, este una din cele mai importante moșteniri pe care Biserica, Școala și familia le pot transmite viitorimii; prin religie, învățăceii ajung să diferențeze valorile perene de cele trecătoare; educația religioasă contribuie la formarea personalității, învățându-i să caute frumosul, bunătatea, să iubească pe Dumnezeu și pe semenii, să poarte recunoștință față de înaintași, să privească viitorul cu responsabilitate. Fără educația religioasă, societatea românească este amenințată de multe plăgi, cu urmări negative în toate domeniile de activitate. Iacă ce spunea Eminescu: „într-o țară în care religia și curăția moravurilor au fost înlăturate prin epicureism și sibatirism, în care conștiința de drept și nedrept, de bine și rău sunt zilnic jignite prin ridicarea

socială a unor pături de oameni neonești, în care nepăsarea a ajuns a admira oamenii de nimic, spiritul public caută în zadar un razim în contra corupțiunii. Departe de a găsi undeva acest razim, el e din contră atras de vârtejul general și ajunge a crede că legile morale, uniforme pentru toate popoarele sunt vorbe goale care pretextează din gură, dar pe care nu le crede nimeni”. Educația religioasă, alături de celelalte „științe sănătoase”, are menirea nu doar de a informa elevii, ci de a-i responsabiliza în a fi capabili să pună umărul la propășirea spirituală și materială a poporului român. De aceea poetul specifică rolul fundamental al școlii, al Bisericii și al societății în acest sens: „prin ignorarea laturii educative a școlii, a bisericii, a vieții de stat, am ajuns a face dintr-o țară înzestrată cu atât de multe condiții de dezvoltare sănătoasă, această Americă dunăreană, o țară în care totul e atins de morbiditate. Dacă starea materială a populațiilor noastre e rea, cea morală e aproape și mai rea”.

Simțind și crezând că Biserica noastră strămoșească este „adăpostul de mântuire

națională”, nu a pregetat să reitereze în numeroase articole rolul ei fundamental în educarea și formarea conștiinței elevilor. Mergând mai departe și prevăzând relativizarea credinței noastre ortodoxe, a datinilor strămoșești – realități cu care, din păcate, ne confruntăm din ce în ce mai des astăzi – poetul a intuit pericolul foarte mare la care ne supunem ca națiune, primejdie venită din partea celor ce au ales a se război cu aceste temeieri naționale: „disprețuind Biserica noastră națională și înjosind-o, ei ne-au lipsit de arma cea mai puternică în lupta națională; disprețuind limba prin împetrișări și prin frazeologie străină, au lovit un al doilea element de unitate; disprețuind datinile drepte și vechi și introducând la noi moravurile statelor în decadență, ei au modificat toată viața noastră publică și privată în așa grad încât românul ajunge a se simți străin în țara sa proprie”. Câtă dreptate avea Eminescu!

Arhim. Mihail DANILIU
(sursa: doxologia.ro)

Cincizecimea

Cincizecimea creștină și iudaică

Pogorârea Sfântului Duh s-a făcut în zi de duminică. Din acest fapt înțelegem importanța duminicii, pentru că cele mai mari evenimente împărătești au avut loc în această zi. După cum spune Sfântul Nicodim Aghioritul, în prima zi, adică duminică, a început zidirea lumii, pentru că atunci a fost creată lumina. De asemenea, în zi de duminică a început reînnoirea creației, prin Învierea lui Hristos, și tot în zi de duminică s-a desăvârșit reînnoirea creației prin pogorârea Duhului Sfânt. Crearea lumii s-a făcut de către Tatăl împreună cu Fiul și cu Duhul Sfânt, reînnoirea s-a făcut de către Fiul, prin bunăvoința Tatălui și prin participarea Sfântului Duh, iar desăvârșirea zidirii s-a făcut de către Duhul Sfânt, Care purcede din Tatăl și este trimis prin Fiul.

Arhim. Hierotheos Vlachos

PREDICI LA MARILE SĂRBĂTORI

Desigur, spunând aceste lucruri, scoatem mai întâi în prim plan Persoana care a zidit lumea, apoi pe cea care a fost în centrul reînnoirii creației și, în fine, pe cea care a desăvârșit-o. Dar, așa cum am învățat și cum credem, lucrarea Dumnezeului Treimic este comună și în nici într-un caz nu putem să despărțim sau să izolăm vreuna dintre Persoanele Sfintei Treimi.

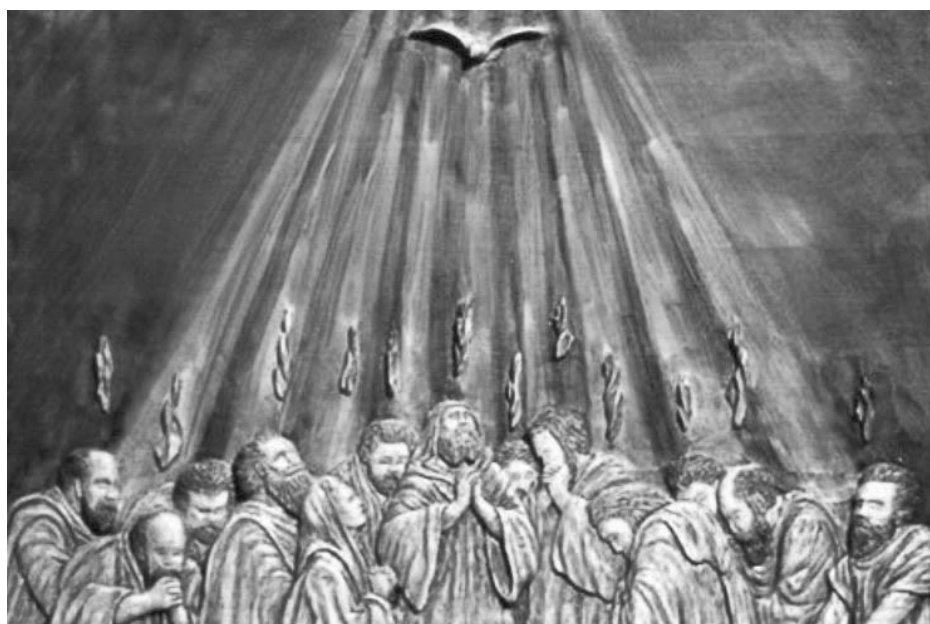
Cincizecimea creștină, prin care sărbătorim pogorârea Sfântului Duh, coincide cu Cincizecimea iudaică. Cu alte cuvinte, Duhul Sfânt S-a pogorât asupra Apostolilor și i-a făcut pe aceștia mădulare ale Trupului înviat al lui Hristos în ziua în care iudeii sărbătoreau Cincizecimea. Pentru iudei, Cincizecimea, era a doua sărbătoare ca importanță după Paște. Potrivit tradiției, prin ea se rememora primirea Legii lui Dumnezeu de către Moise pe muntele Sinai. La patruzeci de zile de la prima sărbătorire a

Paștelui, Moise a urcat pe Muntele Sinai unde a primit Legea de la Dumnezeu. În paralel însă, Cincizecimea iudaică era și expresia recunoștinței iudeilor pentru roadele pământului. Deoarece coincidea cu perioada străngerii recoltei, ea se numea și *sărbătoarea secerișului*, iar iudeii aduceau la templu prinosul lor de roade. În plus, Cincizecimea, care era sărbătorită de israeliteni cu multă strălucire, mai purta numele de sărbătoare săptămânii (vezi Ieșirea 34, 22; Leviticul 23, 15-17; Numerii 28, 26-31; Deuteronomul 16, 9-10).

Această scurtă referire la Cincizecimea iudaică arată că ea era preînchipuirea Cincizecimii din Noul Testament. Dacă în ziua Cincizecimii iudaice, Moise a primit Legea Vechiului Testament, în ziua Cincizecimii creștine, ucenicii au luat Duh Sfânt, prin Care au trăit Legea Noului Testament, adică Legea sfântului har. Dacă în Vechiul Testament, Cuvântul neîntrupat a dat Legea pe Sinai, în Noul Testament, Cuvântul întrupat și înviat L-a trimis pe Duhul Sfânt la ucenicii care se găseau în încăperea de sus [a casei „unde se adunau de obicei”] ca să îi facă pe ei mădulare ale Trupului lui Hristos. Dacă la Cincizecimea Vechiului Testament se aducea prinos din roadele pământului, la Cincizecimea Noului Testament s-a adus prinos de roade duhovnicești, din recolta pe care a făcut-o Hristos. Cu alte cuvinte, Apostolii s-au oferit pe ei înșiși lui Dumnezeu.

Există, desigur, o mare diferență între revelarea lui Dumnezeu de pe Muntele Sinai și revelarea din „încăperea de sus” din Ierusalim. Muntele Sinai *fumega tot, că Se pogorâse Dumnezeu pe el în foc; și se ridica de pe el fum, ca fumul dintr-un cuptor, și tot muntele se cutremura puternic* (Ieșirea 19, 18). Dumnezeu poruncise ca nimeni să nu se apropie de munte pentru ca să nu moară: *tot cel ce se va atinge de munte va muri* (Ieșirea 19, 12). Însă, în ziua pogorârii Sfântului Duh asupra ucenicilor, lucrurile au fost diferite. Ucenicii s-au umplut de bucurie și s-au transformat. Din șovăielnici cum erau, ei s-au făcut oameni de neclintit, iar din muritori, au devenit dumnezei după har.

Diferența dintre Sinai și casa din Ierusalim se vede și din comparația între Legea Vechiului Testament și cea a Noului Testament. Prima Lege a fost scrisă pe table de piatră, însă acum, legea este scrisă în inimile Apostolilor. Sfântul Apostol Pavel spune: *sunteți scrisoare a lui Hristos, slujită de noi, scrisă nu cu cerneală, ci cu Duhul Dumnezeului celui viu, nu pe table de piatră, ci pe tablele de carne ale inimii* (I Corinteni 3, 3). Așa cum consemnează Apostolul Pavel, prin pogorârea Duhului Sfânt s-a împlinit proorocia Profetului Ieremia:

Pune-voi legile Mele în cugetul lor și în inima lor le voi scrie, și voi fi lor Dumnezeu și ei vor fi poporul Meu (Evrei 8, 10).

Cincizecimea, sărbătoare a Sfintei Treimi

Sărbătoarea Cincizecimii este sărbătoarea Sfintei Treimi, deoarece prin pogorârea Duhului Sfânt, ne încredințăm de faptul că Dumnezeu este Treimic. Și anterior, atât din Vechiul Testament, deși mai vag, cât și din învățătura lui Hristos, oamenii au aflat că Dumnezeu este Treimic, dar încredințarea în legătură cu cele trei ipostasuri ale lui Dumnezeu s-a făcut în ziua Cincizecimii. Astfel, Cincizecimea este sărbătoarea teologiei ortodoxe.

Vorbind în termeni ortodocși, spunem că învățătura despre Dumnezeu este diferită de învățătura despre întrupare. În ziua Cincizecimii însă, teologhisim despre iconomie și aflăm că Dumnezeu este Treimic: Tatăl, Fiul și Sfântul Duh. În acord cu învățătura ortodoxă revelată, Tatăl este fără de început, necauzat și nenăscut, adică existența Sa nu este cauzată de ceva anume, Fiul S-a născut din Tatăl, iar Duhul Sfânt purcede din Tatăl. Cuvintele *nenăscut, naștere, purcedere* ne-au fost dezvăluite de Hristos și nu putem să le înțelegem prin rațiune, ele rămânând o taină. Cert este că Fiul și Duhul Sfânt provin din Tatăl în chip diferit, adică au trăsături ipostatice și moduri de existență diferite, dar au aceeași ființă cu Tatăl.

În ciuda faptului că Tatăl este născător și purcezător, iar Fiul este născut și Duhul Sfânt este purces, Ei au aceeași ființă (substanță) și aceeași slavă (energie). Toate cele trei Persoane ale Sfintei Treimi sunt de o ființă, de o slavă, de o putere și nimeni nu este mai mare decât celălalt, adică Fiul și Duhul Sfânt nu sunt de o mai mică importanță decât Tatăl. Atunci când vorbim despre prima, a doua sau a treia Persoană a Sfintei Treimi, nu facem o ierarhie după însemnătate, după superioritate sau după putere, ci ne referim la modul lor de existență (Sfântul Vasile cel Mare).

În fine, trebuie să spunem că logica omului, dar și cuvintele și înțelesurile omenești sunt neputincioase să redea taina Dumnezeului Treimic.

Sfinții Părinți au trăit această taină prin experiență revelatoare, atât cât le-a fost lor cu putință. Sfântul Grigorie Teologul vorbește despre trei lumini care l-au înconjurat în timpul revelației pe care a avut-o. El scrie: „Nu am apucat să înțeleg ce se întâmplă și trei lumini m-au înconjurat. Nu am ajuns să înțeleg cele trei lumini, și am fost readus în fire”.

Taina Sfintei Treimi ne-a fost dezvăluită de Însuși Hristos, Care, vorbind ucenicilor Săi, le-a spus că Duhul Sfânt purcede din Tatăl și este transmis prin El Însuși (cf. Ioan 15, 26). Aceasta înseamnă că Fiul lui Dumnezeu nu ia parte la purcederea Duhului Sfânt, ci participă numai la trimiterea Sa înspre lume, iar această trimitere este tocmai arătarea Duhului în lucrare. Astfel, după cum explică Sfântul Grigorie Palama, Sfântul Duh purcede din Tatăl, putând spune că vine de la Fiul numai din punctul de vedere al lucrării și al arătării Sale în lume, nu din punctul de vedere al existenței ființei Sale. Existența Duhului Sfânt este altceva față de arătarea Sa prin lucrare.

Tatăl este suficient Lui Însuși și naște înainte de veacuri și pentru vecie Dumnezeu egal cu Sine, adică pe Fiul, și purcede Dumnezeu egal, adică pe Duhul Sfânt, fără ca Dumnezeirea să se despartă prin separarea Persoanelor, Ea rămânând unită neamestecat în cele trei Persoane ale Sfintei Treimi. Faptul că Fiul S-a născut din Tatăl nu înseamnă că este ulterior ca existență Părintelui Său, pentru că nu a trecut un anumit interval de timp între născuterea Tatălui și nașterea Fiului sau purcederea Sfântului Duh. Cele trei Persoane ale Sfintei Treimi sunt veșnice, fără de început, de același rang și de aceeași cinste (Leon Înțeleptul).

(Arhim. Hierotheos Vlachos, *Predici la marile sărbători*, Editura Egumenița, Galați 2004)

Darurile Rusaliilor

Urmare din pagina 1

Toate aceste texte liturgice, nu sunt însă doar ziceri frumoase, ci realități ale lucrării Duhului în Biserică, care ne responsabilizează în a păstra acest Duh Sfânt în adevăr și dreptate, în a nu întrista această minunată bogăție a lucrării sale în Biserică și în lume.

Aceasta întrucât, orice cuvânt sau gest care nu izvorăște din adevăr și din dreptate îndepărtează de la noi lucrarea cea curată și izvorătoare de Duh Sfânt. *Ărămâne valabil ieri, astăzi și în veci cuvântul Sfântului Apostol Pavel: „Duhul să nu-l stingeți...!”.*

ȘTIRI

Sărbătoarea Înălțării Domnului și Ziua Eroilor la Arad

În ziua sărbătorii Înălțării Domnului, Înaltpreasfințitul Părinte Timotei, Arhiepiscopul Aradului, a săvârșit Sfânta Liturghie la Catedrala arhiepiscopală din Arad, înconjurat de soborul de preoți și diaconi ai catedralei.

Cuvântul de învățătură al Ierarhului a fost pus sub titlul „Înălțare Sfântă” (cf. citirilor scripturistice ale praznicului Fp.Ap. 1; Luca 24), însemnând adică o stare de râvnit prin tinderea spre absolut. Prin unirea firii dumnezeiești cu cea omenească în Persoana Mântuitorului, cea din urmă însăși este înălțată. Tocmai pentru aceasta Fiul lui Dumnezeu a coborât la starea noastră să o ridice din căderea de la demnitatea inițială și pe care nu o putea redobândi fără harul divin. Strădania omenească este trebuitoare în această înălțare și ea poate dobândi valori maxime ca aceea a eroismului, a jertfirii de sine pentru tot ceea ce asigură progresul general, pacea și ordinea lumii. De aici și împletirea praznicului cu cinstirea eroilor, a amintit Înaltpreasfinția Sa.

Cinstirea eroilor neamului la Arad

După Sfânta Liturghie, Ziua Eroilor a fost marcată prin ceremoniale religioase și militare, la care au participat veterani de război, reprezentanți ai administrațiilor locale și județene, dar și ai partidelor politice.

Prin hotărârile Sfântului Sinod al Bisericii Ortodoxe Române din anii 1999 și 2001, sărbătoarea Înălțării Domnului a fost consacrată ca sărbătoare națională bisericească a eroilor. Manifestările organizate la Arad au debutat cu oficierea unui parasas în memoria eroilor neamului, oficiat la Catedrala Ortodoxă Veche, de un sobor de preoți avându-l în frunte pe Înaltpreasfințitul Părinte Timotei, Arhiepiscopul Aradului, după care au fost depuse jertfe de flori la troița din curtea Catedralei Ortodoxe Vechi.

La Monumentul Revoluției din fața Palatului Administrativ, Arhiepiscopul Aradului a oficiat o slujbă religioasă de pomenire, după care au fost depuse coroane de flori.

Apoi, în Piața Avram Iancu, la Monumentul Ostașului Român a avut loc un ceremonial militar și religios și o depunere de coroane. Evenimentul din Piața Avram Iancu a cuprins și un program cultural-patriotic ale elevilor școlilor gimnaziale Caius Iacob și Avram Iancu din municipiul Arad, Imnul Eroilor a fost intonat de corul vârstnicilor și veteranilor de război din cadrul filialei arădene a Asociației Naționale a Veteranilor de Război.

Manifestările organizate cu ocazia Zilei Eroilor s-au încheiat cu un ceremonial militar și religios și depuneri de coroane la cele două monumente ale eroilor din Cimitirul Pomenirea.

În cuvântările ocazionale rostite cu acest prilej, Chiriarhul Aradului s-a referit la importanța sărbătorii din punct de vedere bisericesc și național. În toate lăcașurile de cult din Arad au fost pomeniți în această

zi a Înălțării Domnului, eroii – ostașii și luptătorii români din toate timpurile și din toate locurile – care s-au jertfit pe câmpurile de luptă, în lagăre și în închisori pentru apărarea patriei și a credinței strămoșești, pentru întregirea neamului, libertatea și demnitatea poporului român.

Duminica a 7-a după Paști la Catedrala Veche din Arad

În Duminica a 7-a după Paști (a Sf. Părinți de la Sinodul I Ecumenic), Înaltpreasfințitul Părinte Timotei, Arhiepiscopul Aradului, înconjurat de un sobor de preoți și diaconi, a săvârșit Sfânta Liturghie arhierescă în Catedrala Veche a Aradului.

Cuvântul de învățătură a fost pus sub titlul „Unitatea Ortodoxiei” (bazat pe citirile scripturistice ale duminicii: Fp.Ap. 20; Ioan 17 și Cazanica duminicii), adică privind credincioșia față de lucrarea Mântuitorului și învățătura Sa, rodind în trăirea adevărată creștină. Duminica Sfinților Părinți de la Sinodul I Ecumenic amintește strădania continuă a Ortodoxiei de a păstra comuniunea dorită între bisericile ei – nu doar în vremea sinoadelor ecumenice ci și mai apoi până în vremea noastră prin legături frățești evidente. În contemporaneitate pregătirea cu mare răspundere a Sfântului și Marelui Sinod al Bisericii Ortodoxe ce se ține în acest an tocmai la praznicul Pogorării Sfântului Duh, ce amintește de întemeierea Bisericii, dă o nouă perspectivă afirmării misiunii ortodoxe în lume. Biserica Ortodoxă Română înscrie o contribuție însemnată la eveniment, îndemnând pe toți slujitorii și credincioșii ei la rugăciune stăruitoare pentru ajutorul ceresc la această împlinire, a subliniat Înaltpreasfinția Sa.

Răspunsurile liturgice au fost date de Corul „Armonia” al Catedralei Vechi, dirijat de prof. Ovidiu Boaru.

La finalul Sfintei Liturghii, Înaltpreasfințitul Părinte Timotei, înconjurat de soborul slujitor, a săvârșit Slujba Parasasului de 40 de zile de la trecerea la cele veșnice a domnului Vasile Bălțean, fost ostenitor la Centrul Eparhial timp de peste 40 de ani, aducând cuvântul venit de cinstire pentru meritele sale.

Diplome de merit pentru profesori de religie și elevi din Eparhia Aradului

În prezența Înaltpreasfinției Sale Timotei Seviciu, Arhiepiscop al Aradului, a Înaltpreacuviosului Părinte consilier Iustin Popovici, a Preacucernicului Părinte Cristinel Ioja, decanul Facultății de Teologie Ortodoxă „Ilarion Felea” Arad, precum și a reprezentanților ISJ Arad și ai Seminarului Teologic Ortodox Arad, au fost premiați 60 de profesori care predau disciplina Religie, cu *Diploma de merit* – „Episcop Dr. Grigorie Comșa”, recunoscându-li-se astfel meritele în pregătirea elevilor pentru participarea la concursuri școlare cu tematică religioasă și activitatea desfășurată

în optimizarea disciplinei Religie și promovarea colaborării între Biserică și Școală, în anul școlar 2015 – 2016.

Înaltpreasfinția Sa a subliniat faptul că meritul profesorilor se datorează activității lor la catedră și în activitățile extrașcolare, dar și rezultatelor obținute de către elevii coordonați de către aceștia la olimpiada de religie județeană și națională, la concursurile tematice „Lăsați copiii să vină la Mine”, „Hristos în școală” și „Biserica și Școala din sufletul meu”. Activitatea se înscrie în șirul acțiunilor dedicate *Anului omagial al educației religioase a tineretului creștin ortodox*, urmând ca parte din elevii premianți să participe în septembrie 2016 la *Întâlnirea tinerilor ortodocși din Europa*, desfășurată la București.

Preacucernicul Părinte Decan, pr. Cristinel Ioja, a felicitat cadrele didactice și elevii pentru rezultatele obținute pe parcursul anului școlar și a lansat invitația profesorilor de a se implica real în derularea unui proiect de parteneriat cu mediul universitar teologic din Arad, în scopul creșterii calității actului educațional.

Evenimente culturale în Parohia Chișineu Criș

În contextul *Anului omagial al educației religioase a tineretului creștin ortodox*, dar și prin prisma praznicului Înălțării Domnului, hramul bisericii din parohia Chișineu-Criș I, au avut loc o serie de evenimente.

În ajunul Praznicului, s-a oficiat Vecernia cu Litie, la care au participat numeroși credincioși, iar în ziua Praznicului, Sfânta Liturghie. Cu acest prilej, s-au înălțat rugăciuni pentru toți eroii neamului, un parasas, o slujbă de pomenire și depuneri de coroane.

Bucuria sărbătorii Înălțării Domnului la cer a fost, în acest an, și bucuria copiilor din orașul nostru care, prin rezultatele de excepție obținute la olimpiade și concursuri școlare, ne-au înălțat, tuturor, sufletele cu bucurie și recunoștință. Astfel, optsprezece copii, cu locuri fruntașe au fost premiați, duminică 12 iunie după Sfânta Liturghie de către preotul paroh Dumitru Daniel Mirel și profesorul de religie Pavel Florin Adrian, următorii elevi: Jida Eliza, premiul III, Olimpiada de Religie, faza județeană; Bocu Daiana, Borza Diana, Manda Paula, Pribek Vanesa, Buruiană Flavia, Pagubă Georgiana, premiul II la concursul național „Biserica și școala din sufletul meu”; Gui Teodora, premiul I la Concursul-Simpozion „Educația artă și formare”, secțiunea creație literară; tot premiul I, la același concurs, Vlaș Ioana, secțiunea creație plastică; premiul II, aceeași secțiune, Pagubă Florica.

Copiii au fost recompensați cu diplome, icoane și cărți de rugăciune, pentru dragostea și perseverența față de Biserică și școală.

Bucuria zilei s-a încheiat prin Taina Sfântului Maslu, la care au fost prezenți mulți credincioși.

(Știrile au fost preluate de pe site-urile episcopiaradului.ro și basilica.ro)

COMITETUL DE REDACȚIE

Președinte de onoare: ÎPS. Dr. TIMOTEI SEVICIU, Arhiepiscop al Aradului
 Redactori coordonatori: Pr. IOAN TULCAN, Pr. CONSTANTIN RUS
 Secretari de redacție: Pr. ADRIAN MURG, Diac. CAIUS CUȚĂRU,
 Pr. CRISTINEL IOJA
 Administrație: Pr. FILIP ALBU, Pr. LUCIAN FARCAȘIU

Articolele și corespondența se trimit pe adresa redacției:

Str. Academia Teologică, nr. 9, Arad
 Tel/Fax: 0257-285.855, calea_mantuirii@yahoo.com
 Tipărit la Poudique srl Arad.
 ISSN: 1582-1951; Preț: 1 leu
 Costul unui abonament este de 50 lei anual.